

Mari Loponen

Eugène Delacroix`n elämä ja taide 1798-1863

Esitelmöin ranskalaisen romantiikan ajan taiteilija Eugène Delacroix'n vaiheista ja tuotannosta. Lopuksi esittelen kiinnostuneille taiteilijaa koskevaa tutkimuskirjallisuutta sekä kuvia maalauksista, joista puhun.

Jotta katsoja ja taidetta tutkiva saisi täydellisemmän käsityksen Delacroix'n maalausten yksityiskohdista ja vaiheista, taiteilijaan on syvennyttävä tarkemmin. Puheessa lähinnä tutustutan kuulijat taiteilijan maailmaan ja romantiikan aikaan maalaustaiteessa pääpiirteittäin.

Pyrkimykseni onkin puhua taiteilijasta katsauksin ja pureudun ensisijaisesti juuri Delacroix'n elämään ja tuotantoon, mistä ei ole paljon suomenkielellä kirjoitettu - muutamia taiteen yleisesityksien lyhyitä tekstejä lukuun ottamatta. Vastaan myös mielelläni kysymyksiin.

Historiassa on nimiä, jotka eivät katoa sukupolvien muistista, ajan intohimon tai välinpitämättömyyden myötä. Ferdinand Victor Eugène Delacroix on tällainen nimi. Hän on koko 1800-luvun romantiikan maalaustaiteen näkyvin hahmo Ranskassa. Delacroix valitsi mielellään aiheikseen kiihkon ja kammon täyttämää tilanteita. Hän maalasi hehkuvien värien ja vahvojen sävyvastakohdin aiheita kirjallisuudesta ja historiasta, mutta hän käsitteli myös päiväkohtaisia tapahtumia. Tällainen on myös Vapaus barrikadeilla. Maalaus on todennäköisesti maailman tunnetuin teos.

Olen valinnut kapinakuvausten esitteisiin kuvailemaan puhettani paitsi teoksen tunnettavuuden puolesta, niin se kiteyttää hyvin ranskalaisen romantiikan maalaustaiteen taidekäsitystä: Maalaus kuvaa hyvin taiteiden vapautumista vanhemman, uusklassisen, akateemisen perinteen kahleista.

Aikana ennen Delacroix'ta akatemiataide ohjasi ja määräsi paljon, mitä taiteilijat työstivät. Teokset, joita akatemia ei hyväksynyt, eivät nousseet esille salonkiin. Tällaisilla teoksilla oli turha yrittää menestyä.

Vapaus barrikadeilla kuvastaa laajaa taiteilijoiden itsetietoisuuden nousua. Romantiikan aikana, ikään kuin heräsi henkiin uudenlainen taiteilijatyyppe. Aika merkitsi taiteelle kiihkeän taiteilijatyypin syntymistä ja taiteilijoiden vapautta työstää omanlaistaan taidetta.

Romantiikka oli sängen usein kytköksissä vallankumouksellisiin ja nationalistisiin pyrkimyksiin. Poliittisessa katsannossa tyyli yhdistettiin liberalismiin.¹

Millainen oli maailma, johon Delacroix syntyi? Ranskassa oli yhä vanha klassismi hengittämässä viimeisiä hengenvetojaan, ja toinen toistaan seuranneiden vallankumousten ravisuttamassa yhteiskunnassa syntyi romantiikka.

Romantiikka ei ollut Euroopassa yhtenäinen suuntaus, vaan se merkitsi Englannissa ja saksankielisellä alueella hyvin erilaista tyyliä kuin ranskalaisen romantiikan ilmenemismuodot. Onkin huomattavaa, miten romantiikka ei kehittänyt uudempaa muotokieltä, vaan suuntauksen piirissä vallitsi tyyllillinen monimuotoisuus. Romantiikkaa voidaankin pitää moniulotteisena ja yleiseurooppalaisena suuntauksena.

Ranskalainen romantiikka kumpusi traagisesta kiihkomielisyyden ja kammon täyttämästä tilannekuvauksesta, jonka tyyppillisimpänä ja maineikkaimpana edustajana pidetään Eugène Delacroix'ta.

Jos pohdin hyvin lyhyesti Delacroix'n taiteen sijoittumista tyylikausien jaotteluun, tyyli-käsitteen ollessa kiistanalainen taiteen esitysten jatkumossa, niin Delacroix'n taidetta on esitelty romantiikaksi, jossa oli klassisia vaikutteita.² Lisäksi on nostettu Delacroix'n voimakkaiden, dynaamisten liikkeiden kuvauksen tulevan Michelangelolta ja P. P. Rubensilta.

Seuraavaksi kerron hieman taiteilijan varhaisista vuosista. Delacroix`n elämänvaiheita nuoren aikuisiän kynnykseltä vanhuuteen asti sisältää päiväkirja **Journal de Delacroix**. Tätä teosta ei ole harmillisesti suomennettu. Se löytyy kuitenkin mm. englanninkielisenä, jota voin esitellä puheen lopussa. Päiväkirjaa ei ole kirjoitettu koko taiteilijan elämän ajan. Se avaa tärkeitä yksityiselämän seikkoja taiteilijasta. Teos on kaunokirjallisesti laadukas. Kuten todettua, Journalissa on aukkoja. Delacroix kirjoitti 1822-1824, 1832 sekä 1849-1863.ⁱⁱⁱ

Journal avaa taiteilijan lapsuutta aikuisiällä kirjoitetuissa muistelmissa. Pieni Eugène syntyi Charenton-Saint-Maurice`issa 26.4.1798. Delacroix`n suvussa oli taiteellisia vaikuttajia. Hänen äitinsä, Victoire, kuului Oebenin käsityöläisukuun. Delacroix menetti jo nuoremmalla iällä molemmat kasvattivanhempansa. Isä, Charles Delacroix, oli Hollannin lähettiläs.^{iv}

On lähes varmaa, että Delacroix`n oikea isä oli valtiomies Charles Maurice de Talleyrand. Nimittäin kasvatusisä Charles Delacroix sairasteli pahoin ja joutui viisiosaiseen leikkaukseen, josta Delacroix muistelee Journalissa: *Ennen hän lounasti ystäväiden ja lääkäreiden kanssa, ja sitten hän ohjasi työntekijöitä.* ^v Päiväkirja kertoo Delacroix`n isän todenneen neljännen leikkauksen jälkeen: *Ystävä, nyt on tehty neljä leikkausta - viides voi epäonnistua.*^{vi}

Eugène syntyi seitsemän kuukautta viimeisen leikkauksen jälkeen. René Huyghe kirjoittaa massiivisessa elämäkertateoksessa Delacroix`sta: *On selvää, että Eugène Delacroix`n piirteet eivät ole yhteensopivia Charles Delacroix`n kanssa ... Hänen päänsä ylpeä ja aristokraattinen asento muistuttavat loistavaa diplomaattia, ja tämä on selvää jokaiselle, joka vertaa Delacroix`n kuvaa Talleyrandiin.*^{vii}

André Joubinin kokoaman Journalin alun kommentaari liikkuu samoilla linjoilla. Joubin ei nosta varmaksi Talleyrandin isyyttä. Hän perustelee sitä Delacroix`n vahvoilla taiteellisilla mesenaateilla.

Jo lapsena nuori Eugène oli useissa asioissa lahjakas. Delacroix oli jo lapsuudessaan taiteellinen.^{viii} Delacroix oli 10-vuotiaana Louvressa vieraillessaan todennut, että hänestä tulisi taiteilija. Usein on korostettu, miten taiteilija oli vaarassa joutua tulipaloon, vähällä kuolla ratsastusonnettomuuteen sekä vähällä myrkyttyä, kun hän nieli kuparihometta.^{ix}

Valmontin luostarikappelin muistot vaikuttivat pienen Eugènen taiteellisen ilmaisun kehitykseen, samoin perheen politisoituneisuus ja Théodore Géricaultin ystävyys. Delacroix vietti lapsuudessaan paljon aikaa perheensä kanssa Valmontissa, joka oli luonnon keskellä oleva luostarirakennus: *Muistan, kuinka sain useita romanttisia ideoita.*^x

Nuori Eugène meni Pierre-Narcisse Guérinin työhuoneelle oppipojaksi, mutta käytännössä hän sai enemmän tutkiessaan maalauksia Louvressa. Delacroix itse totesi, että hän Lycée Imperialin jälkeen hakeutuisi Guérinin oppiin, jotta saisi hiukan amatöörimäistä kykyä tehdä taidetta.^{xi} Guérin totesi nuorelle Delacroix`lle, joka ihaili ystävänsä Théodore Géricaultia: *Miksi haluat seurata häntä?*^{xii} Ja Guérin jatkoi: *Antaa hänen kulkea omaa tietään, hänessä on voimaa kolmen tai neljän taiteilijan verran.*^{xiii}

Guérinin koulussa maalaaminen vahvisti Delacroix`n taitoja. Vuosia myöhemmin Delacroix tunnustaa: *Tunsin vain vähän viehätystä Guérinin ortodoksiselle ankaruudelle.*<sup>xiv</sup> Delacroix`n ajatuksia kuvaa, kun hän näki T. Géricaultin Meduse-lautta -maalauksen: *Kiikkon vallassa juoksin suoraan kotiini ja vasta siellä rauhoituin.*^{xv}

Delacroix`n ensimmäinen tilaus oli uskonnollinen maalaus, jonka taiteilija Théodore Géricault ohjasi Delacroix`lle. Delacroix kopioi erään Rafaelin Madonnan, josta tuli ensimmäinen taiteilijan tilattu työ. Géricault snobbaili Meduse-lautan maalauksella, jolloin École des Beaux-Arts tarjosi hänelle tilausta uskonnollisesta maalauksesta, jotta voisi johdattaa taiteilijan ”oikeaan tyyliin”. Géricault kieltäytyi mutta ohjasi työn Delacroix`lle. Guérinin koulussa maalaaminen vahvisti Delacroix`n taitoja.^{xvi} Kurittomasta Guérin oppilaasta kasvoi romantiikan johtava hahmo.

Seuraavaksi pohdin Delacroix`n nuoruuden muotokuvia. Théodore Géricault on maalannut **Nuori Delacroix** -maalauksen, jossa Eugène on noin 20-vuotias. Maalauksesta Delacroix totesi: *Ilmaisuni niukkuus... melkein pelottaa minua.*^{xvii}

Prideaux kirjoittaa, miten rauhaton nuori vietti aikaa Géricaultin studiossa, jossa kuva maalattiin 1818. Tämä kuvaa Delacroix'ia tuona aikana. Géricaultin maalaus Delacroix'ista on ilmeeton, mutta kuvattavan katse on intensiivinen ja kohdistuu suoraan katsojaan. Teos antaa kuvan nuoresta miehestä, joka on aattelliselta taustaltaan sangen arvoituksellinen ja että taiteilija ei ollut vielä aivan kypsytynyt. Kuvasta huokuu eleettömyys.^{xviii}

Sen sijaan **Omakuva** vuodelta 1821-22 on taiteilijan teos, jossa hän kuvaa itseään kirjallisuuden henkilöahhmona. Tässä Delacroix on kuvannut itsensä Sir Walter Scottin romaanin Ravenswoodin hahmossa. Maalaus tunnetaan myös tulkintana, jossa Delacroix on kuvailut itseään Hamletin kaltaisesti. Teoksessa on huomattavana piirteinä hovimuotokuvan vaikutteet Diego de Velázquezilta.^{xix} Olen poiminut tämä kokomuotokuvan nuoruuden vuosilta, sillä se kuvaa hyvin, miten Delacroix otti aiheita laajasti kirjallisuudesta, historiasta ja vanhoista mytologioista.

Avaan viimeisenä muotokuvana Leon Riesenerin muotokuvan **Nuori Delacroix**. Muotokuvassa Delacroix ei taiteilijana ollut kypsytynyt. Hänen katseensa on arvoituksellinen ja etenkin Riesenerin muotokuva keskittyy kuvaamaan vain taiteilijaa vartalosta ylöspäin, ja kuvan taiteilija katsoo hieman sivuun. Riesener on maalannut luokalleen hyvin konservatiivisen sovinnaisesti.

Delacroix'ille arvostusta toi ensimmäisen kerran läpimurtoteos Dante ja Vergilius manalassa 1822. Maalaus hyväksyttiin Luxembourgin palatsiin 1822. Delacroix'n tunnetun työn vaikutteena oli taiteilijan ihannoima Théodore Géricaultin Medusan lautta -teos.

Delacroix'n maalauksessa purressa olevat Dante ja Vergilius ovat kuolleiden ympäröimänä, ja lihaksikkaat ruumiit pyrkivät veneeseen. Lihaksikkaat hahmot ovat vaikutteita Michelangelon ja P. P. Rubensin ihmishahmoista. Kuvan liekehtivä kaupunki takana on manalan Dite. Lautturin hahmon taustalla on kreikkalainen veistos. Hahmo vasemmalla pohjautuu John Flaxmanin painokuvaan.^{xx}

Kun Delacroix'n aikana taiteilijat suuntasivat katseensa kohti Italiaa, Delacroix suuntasi päinvastaiseen suuntaan - Englantiin 1825. Maa oli ollut vapauden luvattu maa, jonne liberaalit ja oikeusfilosofiasta kiinnostuneet emigrantit siirtyivät vallankumouksen terrorin vuosina.^{xxi} Delacroix teki Englannin matkansa vaikutuksesta maalauksia, mutta pariisilaisen dandyn muotokuvaa **Baron Schwiterin muotokuvaa** salonki ei hyväksynyt. Delacroix teki Englannin matkansa vaikutuksesta **Sardanapaloksen kuoleman**, josta Sosthène de la Rochefoucault kirjoitti Delacroix'ille : *Jos aiot maalata tähän tyyliin, älä odota mitään tilauksia pitkään aikaan.*

Kerron jälkimmäisestä maalauksesta: Sardanapaloksen kuolema kuvailee Assyrian myyttisen kuninkaan Sardanapaloksen viimeisiä hetkiä.^{xxii} Maalauksen valtaa kuvaava norsun patsas on vaurioitunut. Tämä viittaa Sardanapaloksen ajan päättyneen. Taiteilija sai maalaukseensa idean lordi Byronin teoksesta Sardanapalos vuodelta 1821. Palava torni korostaa Sardanapaloksen tyyneyttä. Sardanapalos on paikallaan, vaikka hänen linnoituksensa tuhoutuu. Jalkavaimo Myrra tuo Sardanapalokselle viinikarahvin ja maljan viimeistä nautintoa varten.

Lukuun ottamatta Khios-saaren verilöylyä **Vapaus barrikadeilla** - maalaus on ainoa Delacroix'n senhetkistä historiaa käsittelevä teos. Se on taiteilijan ihannointi heinäkuun vallankumouksesta. Delacroix, joka oli tunnollinen aristokraatti, ei yleensä luottanut kansaa ohjaileviin yleisiin vihanpuuskiin, mutta näihin aikoihin hän saattoi ymmärtää, että taiteen luominen kulkisi käsi kädessä kasvavan poliittisen vapauden kanssa. Hän ottikin työn alle teoksen, josta hän kirjoittaa: *Minulla on tekeillä moderni aihe, kohtaaminen barrikadeilla ... Ja jos en ole taistellut maani puolesta, olen sen puolesta ainakin maalannut.*^{xxiii}

Hallitus arvosteli maalausta kirpein sanoin ja kieltäytyi vastaanottamasta teosta, sillä Delacroix vihasi hallituksen Kaarle X:tä. Myöhempi hallitus vastaanotti teoksen ja myönsi hallitsijalle Legion d'Honneurin arvonimen.

Jo kauan ennen tätä Delacroix oli liittynyt kansalliskaartiin ja saattoikin katsella taisteluita Seine-joen rannalla – jopa samanlaista kuin hän tässä maalasi. Itse Vapaus barrikadeilla –maalauksen asetelma on kuitenkin kehitystä taiteilijan teoksesta Kreikka Missolonghin raunioilla, jossa on myös vahva symbolinen hahmo kuolleiden ruumiiden keskellä.

Molemmat maalaukset on maalattu kolmionmuotoiseen asetelmaan. Vapaus barrikadeilla on kuitenkin muutoin paljon mahtavampi värien ja chiaroscuroon käytön sekä liikkeiden dynaamisuuden vuoksi. Delacroix onkin löytänyt parhaimman mahdollisen keinon kuvata idealistista, veristä ja vastustamatonta kapinallisten hyökkäystä. Delacroix ei ollut maalauksessa hellämielinen, eikä Les Monitors des Arts - jonka toimesta maalauksia arvotettiin - ollut väärässä väittäessään maalauksessa olevan rikinkatkoa.

Kun katsoo maalauksen taistelijoita, miten ylpeän- ja tylynnäköisiä he ovat, nuo tunteettomat nuorukaiset, jotka juoksevat yli ruumismeren piestessään Ranskaa vallankumoukseen. Vapauden hahmo, Liberté, johdattaa kansaa eteenpäin kädessään trikolori ja musketti, jossa on pistin. Kaupunki on sivussa raunioina, kuten taiteilija on hyvin kuvannutkin.

Delacroix eli aikana, joka oli täynnä levottomuuksia, jumalanpilkkua ja jumalattomuutta. Mutta tuota rappeutuneisuutta hän kuvaa ylevän tyylikkäästi. Kaikkien epäilijöidenkin on myönnettävä, että taiteilija on onnistunut Rafaelin tavoin maalatessaan Libertén hahmoa, jos nimittäin maalauksessa täytyy kuvata symbolisesti Ranskan kansan johdattajaa.

Tyylikkäässä Libertén-hahmossa on ehkä jotakin Miloksen Afroditesta vuodelta 1820 ja kun Vapaus barrikadeilla oli ollut Louvressa esillä vuoden verran, ajateltiin myös, että Delacroix yritti ylittää antiikin tuntemuksellaan Jean Auguste Dominique Ingres'n Homeroksen apoteosin. Kieltämättä voi helposti huomata taiteilijan ihastuksen antiikkiin ja sen, kuinka Delacroix'n sivellin on tehnyt Libertéstä antiikin klassisen voimahahmon.

On arveltu, että kuvan oikealla puolella oleva pistoolein ilmaan ampuva poika olisi Victor Hugon Kurjat-teoksen Gavroche, joka kuolee tulitustilanteessa barrikadeilla yltyöpäisen rohkeutensa vuoksi.

Kuvan vasemmassa laidassa olevan silinterihattuisen miehen on arveltu esittävän Delacroix' ta itseään, mutta tutkimukset myös esittävät, että mies olisi Delacroix'n hyvä ystävä ja Louvren tuleva intendentti F. Villon. Tutkijat ovat esittäneet, että maalauksen vasemmassa laidassa oleva korkeahattuinen mies olisi taiteilija itse. Nykytutkimus pitää hahmoa Etienne Aragona. Edelleen Dumas'n kirjoittamana todetaan, että Delacroix ei ottanut osaa taisteluihin.

Maalaus on sinällään poikkeava taiteilijan tuotannossa. Nimittäin Delacroix ei ollut yleensä kiinnostunut politiikasta. Hänellä oli laissez-faire-asette. Tällä tarkoitetaan, että poliitikkojen ei tulisi sekaantua talouselämään, vaan ainoastaan yrittäjien. Delacroix totesi: *Moralistit ja filosofit, tarkoitan todellisia filosofeja ja moralisteja, kuten Marcus Aurelius ja Jeesus, eivät koskaan puhuneet politiikasta.* ^{xxiv} Le Moniteur des Arts ei ollut aivan väärässä väittäessään: *Voisi olla vaikeaa kuvitella Delacroix'n Vapauden-hahmoa verhotumpana, jos hänen aikomuksenaan oli esittää taitelijan vapautta.* ^{xxv}

Marokko aiheineen aloitti uuden inspiraation. Tämä näkyi päiväkirjan jatkumona. Matkallaan saamien virikkeiden on katsottu vaikuttaneen Delacroix'n myöhempiin, taiteellisiin vaiheisiin. Päiväkirja, Journal, sisältää näkemyksiä marokkolaisesta elämästä, mikä oli suosittu teema 1800-luvun Pariisissa.

Pohjois-Afrikan kova ja kirkas valo, jota hän oli havainnoinut matkallaan, antoi hänelle uusia kokemuksia värien ja valon yhteisvaikutuksesta. Delacroix totesi: *Iholla on todellinen värinsä vain ulkona ja ennen muuta auringonpaisteessa. Kun ihminen seisoo pää ikkunassa, hän näyttää aivan toisenlaiselta kuin huoneen sisässä. Ateljeemaalarin suurin virhe on siinä, että hän yrittää vangita kankaalle väärää värejä.* ^{xxvi}

Algerin naisia on maalattu 1834, ja se oli näytteillä samana vuonna. Delacroix kävi matkallaan Algeriassa haaremissa. Taiteilijaa kiinnosti sen suljettu maailma. Teoksen kauneus on vallitsevassa aistillisuudessa. Delacroix'le väri tuli ennen

muotoa.^{xxvii} Taulun lämmin ilmapiiri, johon hahmot sulautuvat menettämättä elinvoimaansa. Vasemmanpuoleisen naisen kasvat jäävät varjoon. Delacroix sovelsi samaa menetelmää useisiin henkilöhahmoihinsa tehostaakseen salaperäisyyden ja eristäytyneisyyden tunnelmaa.^{xxviii} Tyynyssä siirtymä selkeästä kuvioinnista sumeaan värikenttään kasvattaa volyymin tuntua. Kun Delacroix aiemmin sijoitti maalauksiinsa eksoottista esineistöä, hän on tässä elävöittänyt etualaa runsaasti kuvioidulla matolla.^{xxix}

Delacroix'n **Tiikerinmetsästys** vuodelta 1856 on kuvaus villieläinten keskinäisestä kamppailusta. Siinä on merkittäviä vaikutteita muilta maailmanhistorian taiteilijoilta, joita Delacroix oli tutkinut. Delacroix maalasi hyvin mielellään eläimiä. Hän maalasi niitä kaikkina kausinaan metsästyskuvissa tai asettaen luonnonvoimat olemassaolon taisteluun. Luonto alkoi kiinnostaa Delacroix'ta jo 1840-luvun lopulla.^{xxx} Delacroix'n väkivaltaisen Tiikerinmetsästyksen taustalla oli mahdollisesti Rubensin maalauksia, joissa Rubens käsitteli leijonien metsästämistä.^{xxxi}

1848 kumouksen vuodelta ei ole päiväkirjamerkintöjä, mutta Pariisin miljöö kuohui. Almondin teoksen^{xxxii} mukaan kaikki Ranskan aikaisemmatkin vallankumoukset olivat olleet kansainvälisen uutisoinnin kohteena.^{xxxiii} 1848 vallankumous ei kuitenkaan enää kiinnostanut taiteilijaa. Päiväkirja jatkuu vasta 1849. Juuri kumousten vuosi on harmillisesti hävinnyt. Tiedetään kuitenkin lähes varmasti, että Delacroix kirjoitti tuolloin.

Delacroix käytti uransa viimeiset vuodet uurastamalla suuria koriste- ja kattomaalauksia. Huomattavimpia hänen laajoista freskoistaan ovat **koristemaalaukset Luxembourgien palatsiin**. Delacroix kirjoittaa: *Pienet kuvat käyöt hermoilleni*.^{xxxiv}

Kattomaalauksista merkittävimmät ovat ehkä **Saint-Sulpicen-kirkon freskot**. Saint-Sulpicen-kirkkoon laadituista teoksista tunnetuimpiin yksityiskohtiin kuuluu **Jaakobin paini enkelin kanssa**. Delacroix'n viimeinen tilaus oli Saint-Sulpice-kirkon kattomaalauksen luominen. Tehtävänä oli maalata pyhät enkelit kirkon kattoon. Tehtävä oli Delacroix'lle haastellinen, sillä hänellä oli ongelmia keuhkojensa terveydessä. Delacroix työsti taistelevia enkeleitä. Delacroix maalatessaan Viimeisen tuomion maalaamisesta on sanottu, että Delacroix'n viimeisinä vuosinaan taiteilijan sisällä eli raivo, joka näkyi aiheiden väkivaltaisessa ja kiihkomielisessä toteutuksessa.

Delacroix oli monesta taiteilijasta poiketen lahjakas kirjailija. Kirjallinen taito on nostanut päiväkirja Journalin arvoa, kun päiväkirjan loppuvuosina Delacroix kirjoitti Journaliin **Taiteen pienen sanakirjan**. Mainittu teos on eglanninkielisessä päiväkirjassa nimellä *A Small Philosophic Dictionary of Fine Arts*. Filosofis-kirjallisessa lehtisessä on pohdittu ja analysoitu monia taiteen ja taiteen historian ydinkysymyksiä. Delacroix on miettinyt katsojaan, taiteilijaan ja taiteeseen liittyviä teemoja, joita yhä tänä päivänä pohditaan esteetikassa.

Esimerkkinä Delacroix'n ajatuksista: *Taiteilijat, jotka pyrkivät täydellisyyteen kaikessa, ovat niitä jotka eivät saavuta sitä koskaan. Väri ei merkitse mitään, jos se ei sovellu kohteeseen.*

Seuraavaksi analysoin Delacroix'n vanhuuden päivien valokuvaa ja muotokuvia. Delacroix oli kiinnostunut uudesta valokuvauskeksinnöstä. Valokuva on otettu tunnetun valokuvataiteilijan Gaspard-Félix Tournachonin eli Nadarin studiossa 1861.^{xxxv} Kuva edustaa yhtä Nadarin tunnetuimmista ja onnistuneimmista otoksista.

Delacroix on kuvattu Napoleonin kaltaisesti. Delacroix oli tuolloin kurkkusairauden vaivaama. Varovainen tulkinta on, että Delacroix'n keuhkoihin liittyvä sairaus vaikutti hänen henkiseen karttaansa taiteilijan loppuvuosina.^{xxxvi} Kuva on otettu vain kaksi vuotta ennen taiteilijan kuolemaa. Nadar oli taiteen, teatteritaiteen, lääketieteen sekä politiikan keskeisiä hahmoja, joka lopulta keskittyi valokuvaukseen. Nadar otti ensimmäisen ulkoilmavalokuvan ja avasi laajan ja hienostuneen studion, jossa oli valokuvautti itsensä muun muassa Richard Wagner ja Sarah Bernhardt.^{xxxvii}

Delacroix'n alkanut keuhkosairaus vaikutti inspiraation heikkenemiseen viimeisinä vuosina. Journal kertoo, miten hän teki muotokuvia valokuvien perusteella. Delacroix ylisti tätä Niepcen ja Dageurron keksintöä. Delacroix piirsi ja maalasi myöhemmin vuosinaan valokuvien pohjalta. Taiteilija oli ensimmäisiä Societé Francaise de Photographien jäseniä.

Esittelen vielä yhtä Delacroix'n lukuisista **Omakuvista R. Huyghen** teoksen sivulta. Kun vertaa Delacroix'n muotokuvia akatemian kahleissa laadittuihin muotokuviin, niin Delacroix'n potretit huokuvat jo taiteilijoiden vapautta ja itsetietoisuutta. Omakuvan voi päätellä sijoittuvan hänen elämänsä loppupuolelle, ja kuvan tekniikkaa eikä valmistumishetkeä mainita tekstissä. Vanhuuden muotokuvat kaikkien kuvien kohdalla kertovat selkeästi taiteilijan vapaudesta; taiteen työstämisestä taitelijan omien mieltymysten mukaisesti.

Taitelija kuoli lokakuun 13. päivänä 1863, ja hänet haudattiin St. Germain-de-Près'n kirkkoon. Taitelijan haudalla lausuttiin hänen taiteestaan huolimatta seuraavat sanat: *Hän oli syvä ajattelija, ihailtava taitelija, jonka paikka on Veronesen ja Rembrandtin rinnalla. Goethen ja Byronin tavoin Delacroix on yksi niistä harvoista taitelijoista, jotka merkitsevät kokonaista aikakautta taiteen historiassa.*

Taiteilijan hautakirjoitukseen liitettiin päiväkirja **Journalin** viimeisillä sivuilla oleva teksti: *"Maalauksen ensimmäinen tehtävä on miellyttää silmää... kaikki silmät eivät ole sopeutuneet nauttimaan maalaustaiteen tuottamasta mielihyvöästä. Monien ihmisten silmät ovat valheelliset ja sumentuneet; ne näkevät kohteet kirjaimellisesti eivätkä havaitse vivahteita."*^{xxxviii}

Delacroix'n merkitys koloristina oli vaikuttena etenkin Serat'n taiteeseen on ollut suurta, etenkin Delacroix'n värien käyttö vaikutti impressionismiin.^{xxxix}

LÄHTEET:

Internet-lähteet

Jyväskylän avoimen yliopiston taidehistorian internet-sivusto, 2019.

Journal de Eugène Delacroix tome 1 (3), Project Gutenberg, 2020.

Painetut lähteet

Journal of Eugène Delacroix (Arts and Letters) Hubert Wellington, 1995.

Tutkimuskirjallisuus

Almond, Mark, Vallankumous – 500 vuotta taistelua muutoksen puolesta, kustannusosakeyhtiö Otava, 2005.

Huyghe, René, *Delacroix*, Thames and Hudson, 1963.

Lassaigne, Jacques *Delacroix*. Pariisi, 1982.

PINX Maalaustaiteen mestareita 3. Todellisuus ylittää ihanteet, Weiling-Göös, 2004.

Prideaux Tom, *The World of Delacroix: 1798-1863*, Time-Life library of art, Hardcover, 1966.

Semenzato, Camillo, *Kuvataide kautta aikojen*, Otava, 1988.

- i Jyväskylän avoimen yliopiston taidehistorian internet-sivusto, 2019.
- ii Semenzato 1988, 346-347. Pinx, Maalaustaiteen mestareita, osa 3. Todellisuus ylittää ihanteet, 2005, 114-147.
- iii Semenzato 1999, 346.2 Semenzato 1988, 346-347. Pinx, Maalaustaiteen mestareita, osa 3. Todellisuus ylittää ihanteet, 114-147.
- iv Prideaux 1966, 18.
- v Delacroix, Journal, 12 syyskuuta 1822, *L'opération faisait déjeuner auparavant ses amis et les medicines, donnant l'ouvrage a ses ouvriers.*
- vi Delacroix, Journal, 12 syyskuuta 1822, *Mes amis, voilà quatre actes, que le cinquième n'en fasse pas une tragédie.*
- vii Prideaux 1966, s.18, *The proud and aristocratic set of his head, his constrained smile, his yellowish pallor and his whole cast of features irresistibly suggest the illustrious diplomat.*
- viii Les cahiers de classe d'Eugène Delacroix, 1811-1815, Bibliotheque de l'institute national d'histoire de l'art 'n internet-sivusto, 2019.
- ix Prideaux 1966, s.18. *In succession I was nearly burned in my bed, nearly drowned in the port of Marseilles, poisoned by vergidis, hanged by the neck with a real rope and almost choked by bunch of grapes.*
- x Prideaux 1966, 42. *These things inspired me a whole multitude of wholly romantic ideas.*
- xi Prideaux 1966, 33. *I mean a to go to him for a time so as to have at least a small amateur talent.*
- xii Prideaux 1966, 33. *Why do you want to follow him?*
- xiii Prideaux 1966, 33, *Let him go on his own way; he has enough stuff in him for three or four painters.*
- xiv Prideaux 1966, 31, *He had little taste for Guerin's orthodoxy.*
- xv Ibid.
- xvi Prideaux 1966, 44-45.
- xvii Prideaux 1966, 11. *The wickedness of my expression, almost frightens my.*
- xviii Ibid.
- xix Ibid.
- xx Ibid.
- xxi Ibid. *I have undertaken a modern subject, a barricade... If I did not fight for our country, at least I will paint for her.*
- xxii Prideaux 1966, 54-56.
- xxiii Prideaux 1966, 103,
- xxiv Prideaux 1966, 101, *I mean the real ones, like Marcus Aurelius and Jesus, never talked politics.*
- xxv Ibid
- xxvi Pinx Maalaustaiteen mestareita 3. Todellisuus ylittää ihanteet 114-147.
- xxvii Ibid.
- xxviii Ibid.
- xxix Ibid.
- xxx Semenzato 1988, 346-347.
- xxxi Pinx Maalaustaiteen mestareita 3. Todellisuus ylittää ihanteet, 2005, 114-147.
- xxxii Almond 2005, 92-95
- xxxiii Ibid.
- xxxiv Pinx Maalaustaiteen mestareita 3. Todellisuus ylittää ihanteet, 2005, 114-147.
- xxxv Prideaux 1966, 174.
- xxxvi Ibid.
- xxxvii Prideaux 1966, 173.
- xxxviii Lassaige 1982, 14.
- xxxix Journal 1863, 22. kesäkuuta.